

ما با داشتن سه ویژگی بر امت های گذشته برتری داده شده ایم: صف های ما (در نماز) مانند صف های ملائکه گردانیده شد؛ و تمام زمین برای ما مسجد قرار داده شد و خاک آن برای ما پاک گردانیده شد، در صورت نیافتن آب، و یک ویژگی دیگر نیز ذکر کرد.

از حذیفه رضی الله عنه روایت است که رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمودند: «فُضِّلْنَا عَلَى النَّاسِ بِثَلَاثٍ: جُعِلَتْ صُفُوفُنَا كَصُفُوفِ الْمَلَائِكَةِ، وَجُعِلَتْ لَنَا الْأَرْضُ كُلُّهَا مَسْجِدًا، وَجُعِلَتْ تُرْبَتُنَا لَنَا طَهُورًا، إِذَا لَمْ تَجِدْ الْمَاءَ وَذَكَرَ حَصَلَةَ أُخْرَى»: «ما با داشتن سه ویژگی بر امت های گذشته برتری داده شده ایم: صف های ما (در نماز) مانند صف های ملائکه گردانیده شد؛ و تمام زمین برای ما مسجد قرار داده شد و خاک آن برای ما پاک گردانیده شد، در صورت نیافتن آب، و یک ویژگی دیگر نیز ذکر کرد.»

[صحیح است] [به روایت مسلم]

این حدیث بیانگر شرف و مقام والای این امت و برتری آن بر سایر امت ها به سبب ویژگی هایی می باشد. اینکه می فرماید: «فُضِّلْنَا عَلَى النَّاسِ بِثَلَاثٍ!» یعنی الله متعال با سه ویژگی، این امت را بر تمامی امت های گذشته برتری داده است، نه اینکه ویژگی های این امت منحصر در همین سه است؛ زیرا ویژگی ها و مشخصه های این امت کم کم بر رسول الله صلی الله علیه وسلم نازل می شد و ایشان هر چیزی را که بر او نازل می شد، در هنگام نزول بیان می فرمود. «صف های ما (در نماز) مانند صف های ملائکه گردانیده شد!» یعنی ایستادن ما در نماز به همان صورتی است که ملائکه در برابر الله متعال می ایستند؛ به این شکل که ابتدا صف اول را کامل می کنند، سپس صف های پشت سر را تکمیل نموده و در صف، کنار هم قرار می گیرند و به هم می چسبند (و جای خالی نمی گذارند)؛ چنانکه در سنن ابوداود و غیره به صراحت ذکر شده که رسول الله صلی الله علیه وسلم می فرماید: «أَلَا تَصْفُونَ كَمَا تَصَفُّ الْمَلَائِكَةُ عِنْدَ رَبِّهَا؟»: «چرا آن گونه که ملائکه نزد پروردگارشان به صف می ایستند، صف نمی بندید؟» گفتیم: یا رسول الله، ملائکه نزد پروردگارشان چگونه صف می بندند؟ فرمود: «يُتِمُّونَ الصُّفُوفَ الْأُولَى، وَيَتَرَاصُّونَ فِي الصَّفِّ»: «صف های جلو را به ترتیب کامل می کنند و در صف، کنار هم قرار می گیرند و به هم می چسبند (و جای خالی نمی گذارند)». این بر خلاف امت های گذشته است، زیرا آنها هر طور که شد در صف ها می ایستادند. «و تمام زمین برای ما مسجد قرار داده شد و خاکش پاک گردانیده شده است». یعنی: الله متعال تمام زمین را برای نماز خواندن مناسب و شایسته نموده و هرگاه وقت نماز فرا رسد، در هر جایی که باشیم، می توانیم نماز بخوانیم و نماز خواندن به مکان خاصی منحصر نشده است؛ و این تخفیف و آسانگیری مخصوص این امت است و در امت های دیگر نبوده است، زیرا آنها تنها می توانستند در دیرها و کنیسه های خود نماز بخوانند، چنانچه در یکی از روایات این حدیث به روایت امام احمد آمده است: «وكان من قبلي إني ما يصلون في كنايسهم»: «و کسانی که پیش از من بودند تنها در کنیسه ها و عبادت گاه های خود می توانستند نماز بخوانند». و در روایت دیگری آمده است: «ولم يكن أحد من الأنبياء يصلِّي حتى يبلغ محرابه»: «و هیچیک از پیامبران نماز نمی خواند مگر در محراب خویش». این روایت عام است و همه جا را در بر می گیرد، اما شارع برخی مکان ها را از آن استثنا نموده است، مانند: قبرستان، حمام، استراحتگاه شتران و مکان های کثیف. «و خاک آن برای ما پاک گردانیده شده است»: یعنی در صورت عدم وجود آب می توانیم با خاک تیمم کنیم، قرآن نیز بر این مسئله تصریح نموده است؛ الله متعال می فرماید: «فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا» [نساء: 43] «و چون آبی نیافتید، با خاک پاک تیمم کنید». و علما بر این مساله اجماع دارند.

همچنین کسی که آب برایش ضرر دارد می تواند تیمم نماید و این حکم شامل او نیز می شود. «و ویژگی دیگری ذکر کرد». آنچه بیان شد، دو ویژگی بود، زیرا اینکه تمام زمین برای ما مسجد و نیز پاک گشته، یک ویژگی محسوب می شود. در این روایت ویژگی سوم ذکر نشده است، اما در روایت نسائی از طریق ابومالک ویژگی سوم ذکر شده است، در روایت نسائی آمده است: «وَأُوتِيَتْ هَؤُلَاءِ الْآيَاتِ آخِرُ سُورَةِ الْبَقَرَةِ مِنْ كَنْزٍ تَحْتَ الْعَرْشِ لَمْ يُعْطَ مِنْهُ أَحَدٌ قَبْلِي، وَلَا يُعْطَى مِنْهُ أَحَدٌ بَعْدِي»: «آیات آخر سوره بقره از گنج زیر عرش به من داده شده است، در حالی که به هیچکس پیش از من داده نشده و بعد از من نیز به کسی داده نخواهد شد».

<https://sunnah.global/hadeeth/fa/show/10026>

النَّجَاةُ الْخَيْرِيَّةُ
ALNAJAT CHARITY

